

MONITOR WARSZAWSKI.

W WARSZAWIE DNIA 31. GRUDNIA 1825. ROKU W SOBOTE.

Dostrzeżenia meteorologiczne w Warszawie.

Dnia 29 Grudnia	Zrana . . . Popołudniu . . . Wieczorem . . .	Cieplomierz R.		Barometr.		Wiatr.		Stan Nieba.	
		Stopni zimna . . . — 2	— 2	Cali 27 linii 8,5	— 8,3	Wschodni	—	Chmurno.	—
30	Zrana . . .	Stopni zimna . . . — 4	— 2	Cali 27 linii 9,5	— 9,6	Wschodni	—	Chmurno.	—
	Popołudniu . . . Wieczorem . . .	Stopni zimna . . . — 2 — 3	— 2 — 3	— 9,6 — 9,9	—	Wschodni Południowo-wschodni Wschodni Południowo-wschodni	—	Chmurno. Chmurno.	Złódz. Chmurno.

— Z Numerem dzisiejszym kończy się *Kwartalna Prenumerata*. — Prenumeratorem miejscowi zechcą się na przyszłość w południe zgłaszać po odbieranie swoich *exemplarzy*. Prenumerować można w następujących *Kantorach*. 1.) w *Kantorze głównym Monitera* w domu *Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. — 2.) w *Sklepie Kielichena* na przeciw *Arsenału*. — 3.) w *Sklepie Ciechanowskiego* na przeciw *Zygmunta*. — 4.) w *Sklepie Ciechanowskiego* przy ulicy *Długiej* w domu *Łaszczczyńskich*. — *Cena Prenumeraty* pozostaje dawna 10 *Złp.* bez *poczty*, 15 z *pocztą*. Za umieszczenia *doniesień prywatnych* płaci się 5 *groszy* od *wiersza drukowanego*.

ROZKAZ DZIENNY DO WOJSKA POLSKIEGO.

W Kwaterze Główny Dnia 11 (23 Grudnia)
w Warszawie. 1825 roku.

ZA NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Przeznaczony zostaje.

w *Korpusie Artylleryi i Inżynierów*.

Z *Kompanii 1 lekkiej pieszej*, *Kapitan* klasy 1ej *Franciszek Łapiński*, na *Dowódcę Kompanii 2 lekkiej pieszej*.

Otrzymaie *żądaną Dymisyę*, dla *interesów familiynych*.

w *Piechocie*.

W *Pałku 3 Strzelców pieszych*, *Podporucznik* *Szymon Łapiński*.

Wykreślony zostaje z *kontrol*.

w *Korpusie Artylleryi i Inżynierów*.

Dowódca Kompanii 2 lekkiej pieszej, *Pułkownik* *Ignacy Walewski*, zmarły w dniu 18 Grudnia r. b.

w *Korpusie Inwalidów i Weteranów*.

Kapitan Inwalidów *Wincenty Kossowski*, zmarły w dniu 17 Października r. b.

Naczelnym Wódcz

(podpisano) **KONSTANTY.**

W. X. R.

Zgodno z *Oryginałem*,

p. t. ob: *Podszefa Sztabu Głównego*
Pułkownik Siemiątkowski.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości.

(*Dokończenie rozporządzenia o hypotekach.*)

Art. 20. W *regulacji samey*, *członek* do takowey *delegowany* na *samprzód* zająć się *wyjaśnieniem* *stanu własności*. W tym celu *przyymie oświadczenia* *właściciela*, i *dowody* przez niego *złożone*. *Wymieni także* w *protokole* *wartość nieruchomości* i *aka się z dokumentów okazuje*.

Art. 21. Następnie *przyymie oświadcze-*

nia interessantów, którzyby *równe* lub *lepsze* *prawo do własności* mieć *sądzili* i do *wody* przez nich *pokładane*.

Art. 22. *Przystąpi* *dalej* do *wyjaśnienia* *stanu obciążenia* i *wierzytelności*, *iakim nieruchomości* *nlega*. W tym celu *wezwie* na *sampród* *właściciela*, aby takowe *sam* *podał*, *zwracając* *uwagę* *iego*, że *chociażby* *który z wierzycieli* *iego* *prawny tytuł* do *hypoteki* *maiących*, *sam* *niezgłaszał* się *przy regulacji*, i *służącym* *mu* *prawem* *rzeczonym* *prekludowanym* *został*, to *przecież* *podług* *art: 154.* *prawa z r. 1818.* o *hypotekach* *właściciel* *iako* *dłużnik* *nie* *przestaje* *bydź* *odpowiedzialnym* za *wierzytelność*, z *wszelkiego* *ruchomego* i *nie* *ruchomego* *maiątku* *swego*. *Poczem* *zapisze* z *porządku* *obciążenia* i *wierzytelności*, *czyli* *to* *przez* *właściciela*, *czyli* *też* *przez* *strony* *zgłaszające* się *podawane* i *wzajemne* *ich* *względem* *takowycy* *oświadczenia* i *wnioski*, *przyymie* *dowody* *złożone*, *wreszcie* *przekonań* *się*, i *wyjaśni*, *czyli*, *lub* *iak* *dalece* *względem* *porządku* *wierzytelności* *iak* *iedne* *po* *drugich* *następują*, *wierzyciele* *są* *z* *sobą* *zgodni*, *lub* *nie*.

Art. 23. *Po* *wyjaśnieniu* *stanu obciążenia*, *delegowany* *przystąpi* do *wyjaśnienia* *suboneracyów* *iakim* *prawa* *hypotekowane* *ulegają*.

Art. 24. *Delegowany* *dokumenta* do *aktu* *regulacji* *przez* *strony* *składane* *wraz* z *innemi* *stosownie* do *art: 16* i *157* *prawa z roku 1818* o *hypotekach*, *zaznaczy* i *takowe* *iako* *oryginały* *przy* *aktach* *hypotecznych* *pozostaną*.

Art. 25. *Po* *spisaniu* *tym* *sposobem* *wnio-* *sków* i *oświadczeń* *stron* *stawiających*, *delegowany* *ułoży* *projekt* do *wykazu* *hypotecznego* i *całą* *czynność* *przedstawi* *stawiającym* do *podpisu*.

Art. 26. *Chociażby* *właściciel* *w* *terminie* *regulacji* *nie* *stawił* *się*, *delegowany* *stawi* *niem* *zgłaszających* *się* *zapisze* i *wolno* *im* *będzie* *prawa* i *wierzytelności* *swę* *podać* do *protokołu*, *oraz* *czynić* *swę* *wnioski*, *względem* *pierwszeństwa* i *porządku* *między* *sobą*, a *to* *aż* do *czasu* *ostateczney* *regulacji*, *będzie* *miał* *skutek* *ostrzeżenie* *co* do *praw* *ich*, *tak* *względem* *właściciela* *iako* i *osób* *trzecich*; *nada* *im* *oraz* *prawo* z *art: 150* *prawa z r. 1818.* *wynikające*, *pociągnięcia* *dłużnego* *właściciela*, *z* *utratą* *wszelkich* *dobrodziejstw* *prawnych* *względem* *nich* *służyć* *mu* *mogących*, i *żądania* *wymiaru* *na* *nim* *kary* *pieniężney* *obwieszczeniem* *zagrożony*.

Art. 27. *Tak* *sporządzone* *dzieło*, *wraz* z *dowodami*, *delegowany* *przedstawi* *Sądowi* *Pokoju* *iako* *Zwierzchności* *hypoteczney*,

który *takowe* w *komplecie* w *artykule* *7.* *przepisanym*, *stosownie* do *przepisów* *prawa z r. 1818* o *hypotekach* *rozpozna*, i *względem* *zatwierdzenia* *nowey* *regulacji* *lub* *odmówienia* *go*, *tudzież* *względem* *postanowioney* w *art: 154* i *160* *tegoż* *prawa* *prekluzyi* *interessantów* *nie* *zgłaszających* *się*, *swoią* *wyda* *decyzją*, *istotne* *zaś* *spory*, *stosownie* do *art: 29.* *tegoż* *prawa* do *drogi* *sądowey* *odeszle*.

Art. 28. W *przypadku* *zmiany* *projektu* do *wykazu*; *badź* *przez* *Sąd* *Policyi* *iako* *Zwierzchności* *hypoteczney*, *badź* w *drodze* *Appellacyi*, *Sąd* w *decyzyi* *swę* *wykaz* *zaraz* *ułożyć* *powinien*.

Art. 29. W *przypadkach* w *których* *właściciel* do *regulacji* *nie* *stawił* *się*, *Sąd* *wniosek* *stron* *zgłaszających* *się* *rozwiązywać* i *zatwierdzać* *nie* *będzie*, *lecz* *decyzją* w *tę* *mierze* *aż* do *regulacji* *tytułu* *własności* *zawiesi*.

Winien *iednak* *wyrzec* *prekluzją* *nie* *zgłaszających* *się*, i *ieźliby* *który* z *interessantów* *tego* *żądał*, *ustanowić* *na* *właściciela* *za* *niestawienie* *się* w *terminie* *regulacji* *karę* *10* do *50* *Złp.* — *Pisarz* o *karze* *wymierzoney* *doniesie* *Kontroli* *skarbowey*.

Art. 30. *Właściciel* w *terminie* *pierwiotkowey* *regulacji* *nie* *stawiający*, *któryby* *późniy* *żądał* *uregulowania* *tytułu* *własności*, *winien* *zgłosić* *się* do *Sądu* *Policyi* o *wyznaczenie* *terminu* do *teyże* *regulacji* i *ogłoszenia* *wydać* *się* *maiący* *decyzyi*, *tak* *względem* *żądania* *iego*, *iako* i *względem* *wniosek* *przez* *interessantów* w *terminie* *poprzednio* do *regulacji* *wyznaczonym* *podanych*.

O *terminie* *takowym* *właściciel* *interessantów*, *którzy* w *poprzednim* *terminie* *zgłosili* *się*, *nie* *przez* *obwieszczenia*, *lecz* *szczególno* *swym* *kosztem* *uwiadomić*, i *wzwać* *ich* *powinien*, *aby* *tak* *przy* *uregulowaniu* *tytułu* *własności*, *iako* *też* *przy* *ogłoszeniu* *decyzyi* *sądu*, *przytomni* *byli*.

Po *spisaniu* *aktu* *regulacji* *tytułu* *własności* i *wniosek* *osób* *stawiających*, *Sąd* *akt* *takowy* *oraz* i *akt* *regulacji* w *terminie* *poprzednio* *wyznaczonym* *spisany*, *który* z *powodu* *nieregulowanego* *tytułu* *własności* *rozpoznawanym* *bydź* *nie* *mogł*, *rozpozna*, *decyzją* *swoią* *wyda* i w *dnio* *oznaczonym* *ogłosi*.

Art. 31. *Decyzye* w *materyach* *hypotecznych* *wydane*, *Pisarz* *zaraz* *na* *posiedzeniu* *Sądu* *zapisze* w *aktach* *hypotecznych*, *podpisane* *będą* *przez* *cały* *komplet*. *Ogłoszenie* *ich*, *nastąpi* *bez* *dalszego* *wzwania* *stron*, *na* *posiedzeniu* *Sądu* *Poko-*

iu w dniu w obwieszczeniu na to wyznaczonym. Pisarz zapisze pod decyzją krótką wzmiankę o nastąpieniu ogłoszenia ię, z wyrażeniem dnia w którym takowe nastąpiło.

Jeżeli przy ogłoszeniu która z stron w myśl art: 10. Postanowienia Xięcia Namiestnika Króleskiego z dnia 22. Stycznia 1822 r. (w tomie VII. Pag. 287.) podała oświadczenie względem poprzestania na decyzji, lub wniosek o sprostowanie omyłek w art: 9. tegoż postanowienia przewidzianych, Pisarz to zaraz w protokóle ogłoszenia zapisze a Sąd omyłki zaraz sprostuje.

Art: 32. Zatwierdzony lub zmieniony projekt do wykazu Pisarz stósownie do decyzji nastąpionę, albo sam, albo przez osobę na swoją odpowiedzialność na to utrzymywaną wpisze charakterem czytelnym i z wymienieniem daty decyzji, do wykazu, na początku aktów hypotecznych będącego. Wykaz ten w aktach również przez cały komplet podpisany będzie.

Art: 33. Czas do odwołania się od decyzjów w mowie będących, stósownie do art: 29. prawa z r. 1818 o hypotekach i postanowienia Xięcia Namiestnika Króleskiego z dnia 22. Stycznia 1822 r. będzie trzymiesięczny rachując od dnia nastąpionego ogłoszenia decyzji. Z resztą przepisy postanowienia wspomnionego względem Appellacyów w przedmiotach hypotecznych i do hypotek Powiatowych stósować się będą.

Art: 34. Na wszelkie koszta nowę regulacyi włacznie z wywołaniem, zatwierdzeniem, ogłoszeniem decyzji, i wpisaniem treści aktu regulacyi do wykazu, żądający regulacyi złoży w ogóle Złp. 6 z których po zaspokoiniu potrzebnych wydatków, wyjąwszy należność Woźnego, za wręczenie, w przypadku w art: 17. przewidzianym, resztę odbierze delegowany za czynność regulacyi.

Z resztą wszelkie czynności pierwiastkowej regulacyi i decyzje przez Sąd Pokoju jako zwierzchność hypoteczną w skutek takowę wydane, stósownie do postanowienia Xięcia Namiestnika Króleskiego z dnia 20. b. m. od opłaty stępla są wolne, obwieszczenia terminów regulacyi w Monitorze nastąpią bezpłatnie i korespondencye w téj mierze między Sądami Pokoju a Redakcją Monitora jako wolne od opłaty od portoryi adresowane bydź powinny, pod rubryką interes rządowy.

Art: 35. Żądający nowę regulacyi jest w obowiązku zastąpienia kosztów, z tąd wynikających. Wolno mu jednak od współinteressantów żądać proporejonalnego ich wynagrodzenia, tak iż właściciel takowe poniesie w miarę wartości nieruchomości iaka po potrąceniu z nię długów hypotecznych pozostaie, a każdy wierzyciel w miarę swęj wierzytelności.

Art: 36. Tak w czasie agitujący się, iako też po ukończeniu pierwiastkowej regulacyi hypoteki, każdę szczególnę nieruchomośc, Regent powiatowy zapisywać będzie do aktów hypotecznych wszelkie czynności dobrej woli do teyże nieruchomości ściągające się, których zapisania w nich strony od niego żądać będą. Do niego i wydanie ekstraktów i wypisów czynności tych i dokumentów przy nich złożonych należy.

Art: 37. Do Pisarza hypotecznego należyć będzie przyymowanie do aktów hypotecznych wszelkich czynności do hypoteki

ściągających się, w obecę Kancellaryi zawartych, któreby strony do hypoteki składały, przyymowanie wszelkich innych wniosków i oświadczeń stron, które nie są przedmiotem attribucyi regenta, tudzież wydawanie wykazów, wyciągów i kopiów, tak z aktów nowę hypoteki iako i z dawnych aktów i ksiąg hypotecznych, i ściśle dopełnienie wszelkich dyspozycjów zwierzchności hipotecznę.

Art: 38. Rozpoznawanie i zatwierdzenie wszelkich czynności hypotecznych w art: 36 i 37 wspomnionych, rozpoznaniu i zatwierdzeniu ulegających, nastąpi przez Sąd Pokoju iako zwierzchność hypoteczną stósownie do przepisów prawa.

Art: 39. Co do należytości Pisarza stósować się będą przypisy postanowienia Xięcia Namiestnika Króleskiego z dnia 17 Sierpnia 1820 r. o należytościach Pisarzy, hypotecznych w Tomie VII. Pag. 62 umieszczonego.

Art: 40. Pisarz obowiązany dokładne repertorium wszelkich nowych aktów hypotecznych utrzymywać, i do takowego każde nowe akta porządkiem alfabetycznym i numerów wciągnąć, oraz numer pod którym w repertorium są zapisane, na okładce aktów zanotować.

Art: 41. Pisarz i Regent mieć będą pieczęci z herbem Królestwa i z napisem pierwszy: Pisarz hypoteczny Powiatu N. N. drugi: Regent Kancellaryi Powiatu N. N.

Art: 42. Wszelkie akta i wykazy hypoteczne zostawione będą, pod bezpośrednim i szczególnym dozorem Pisarzy hypotecznych, którzy za całość ich i dokumentów do nich złożonych, są odpowiedzialni. Dozór ogólny nad niemi należyć do Sądu Pokoju.

Art: 43. Gdyby właściciel nieruchomości uregulowanę w hypotece Powiatowę chciał ją połączyć z nieruchomością mającą uregulowaną hypotekę Woiewódzką zgłosi się w téj mierze do Trybunału. Ten uwiadomi o tém Sąd Pokoju, który od dalszych działañ hypotecznych co do teyże nieruchomości wstrzymać się, akta hypoteczne Trybunałowi odesłać, i to w repertorium swém zanotować powinien. Trybunał zaś względem połączenia hypotek i względem uregulowania stósownego wykazu hypotecznego postanowi.

Art: 44. Gdyby właściciel nieruchomości która wcale nie miała uregulowanę hypoteki, żądał uregulowania ię w hypotece Woiewódzkiej, zgłosi się o to do Trybunału. Ten dla uniknienia, aby takowa w Sądzie Pokoju do regulacyi wywołaną nie była, uwiadomi o tém Sąd Pokoju, sam zaś stósownie do art. 22. prawa z dnia 13 Czerwca r. b. o przywilejach i hypotekach postąpi.

Art: 45. W przypadkach gdy Trybunał wprost w skutek art. 22. tegoż prawa, regulacyą hypotek przedsięwzię, termin do pierwiastkowej regulacyi tych nieruchomości, iakie w roku 1826 wywołanemi będą, dopięro na rok 1827 wyznaczone bydź powinny, iak to w art. 13. urzędzenia niniejszego przepisano.

Art: 46. Sądowi Pokoju dla wiadomości ich, Pisarzy i Regentów zakomunikowaną zostanie:

1mo. Instrukcyja hypoteczna Kommissyom hypotecznym Woiewódzkim służąca, która w czém przez niniejsze urządzenie zmienioną nie została, służyć im będzie za skazówkę w postępowaniu.

2to. Wzór do Obwieszczenia, w art. 12.

urzędzenia wspomnionego, tudzież wzór do protokolu regulacyi, które to jednak wzory tylko dla informacyi ich służą.

3^{io}. Wzór do wykazu hypotecznego który dla nich jest obowiązującym.

w Warszawie 22 Grudnia 1825 r.

Minister Prezydujący

Ig. Sobolewski.

Sekr. Jen. Refer. Stanu w zastępstwie
J. Hoffmann.

Urząd Muncypalny Miasta Stótecznego
Warszawy.

Zawiadomia kontrybuentów miasta Warszawy i przedmieścia Pragi, iż pobór podatków ofiary i szarwarku w dniu 3 nadchodzącego miesiąca Stycznia w Exakcyi mięyskiej podatków skarbowych w Ratuszu głównym rozpoczyna się, i ciągle przez cały miesiąc codziennie, wyjąwszy święta, od godziny 8 zrana do godziny 1 z południa odbywać się będzie. Kto więc z kontrybuentów w powyższym przeciągu czasu z przypadającej od niego należytości nie uści się, zaraz z dniem 1 Lutego r. b. kary exekucyjne opłacać zagniony będzie.

w Warszawie dnia 29 Grudnia 1825 r.

Radca Stanu Prezydent *Woyda*
Sekretarz Jeneralny *Jachólkowski*.

W A R S Z A W A.

— Publiczna narodowa biblioteka nabyła rękopismu nader ważnego do historyi Oczystę. Nosi on artykuł: *Spisy niektóre stanowiąc pokoiu między Królem Jmć a Cesarzami Turckimi y Woiewodami Wołoskimy.* — Obejmuie ciekawe akta dyplomatyczne od r. 1502 do 1569, iako to przymierza, poselstwa, instrukcyje, korespondencye, rapporta tajnych wysłańców, sprawy handlowe, spory pogranicznych dowódców, i t. p. dokumenta tyczące się politycznych i handlowych stosunków, między Polską, Turkami i Wołoszczyzną. — Szczególniey też są ciekawe poselstwa Jazłowieckiego, Brzeskiego, i Piotra Zborowskiego; rapporta ostatniego dają wysokie wyobrażenie o jego władzach umysłowych. — Jest tam i rapport o potędze morskiej Sultana zdany przez znanego poetę *Andrzeia Trzecieckiego*. — Zygmunt August do wpływu swego przy porcie otomańskię bardzo wiele żydów używał; są tu nawet kopie własnoręcznych listów iego do Agentów tego wyznania. — Rękopism ten nosi wszelką cechę autentyczności, to jest iż ze źródeł pewnych był zebrany; pisany jest ręką i pisownią drugiey połowy wieku XVI. Dokumenta są w językach polskim, łacińskim i włoskim; przymierze z Bajazetem r. 1502 jest w języku włoskim *mięszanym z łaciną*.

— Wyszedł z druku przekład z francuzkiego Romansu Pana d'Arlineourt p. t. *Nieznaiona*, w 2ch tomach. Wziętość poprzednich romansów tegoż autora zwłaszcza *Samotnika*, który w języku polskim miał 3 edycye, skłoniły tłómacza do wydania *Nieznaionę*. Przytaćzamy tu myśl o Panu d'Arlineourt umieszczoną w jedném z naszych pism peryodycznych. „Chociaż romanse tego Autora nie wystawiają nam obrazów życia społecznego, dla czegoż dzieła iego tak powszechnie są czytane? zastanowiwszy się nad sobą samemi, łatwo możemy przyczynę tego naznaczyć; wśród iednostaynych zatrudnień życia naszego, lubimy niekiedy przenieść się myślą w inne czasy i zdarzenia, a w

działach będących utworem mocny i zapalony wyobraźni przyjemną znajdziemy rozrywkę. P. d'Arincourt wybierając przedmioty z wieków średnich, z których tyle nadzwyczajnych zdarzeń opisali nam poeci, przywłaszcza sobie ich cudowność i tym samym usprawiedliwia swoje pomysły. Dwa tomy Nieznajomy każdy około 280 stronnic wynoszący, drukiem Glücksberga, na papierze berlińskim, kosztują zł. 12, na papierze ordynaryjnym zł. 9. Dostać ich można w wszystkich Księgarniach Warszawskich, tudzież w handlach Ciecchanowskiego, Schmidta i Keličena.

— W ciągnięciu 625 Loteryi liczbowej Królestwa Polskiego odbył się dnia 30 b. m. i r. wyciągnięte zostały Numera w następującym porządku: 44, 79, 45, 55, 32.

PRZYJECHALI (dnia 29 i 30 Grudnia). Zuberbaum kupiec z Rosyi — Piglosiewicz Nepomucen Sędzia z Brochowa — Kuszewski Referendarz z Radomia — Twardowski Oby. z Krynic — Pagowski Oby. z Kurowa — Murawski Franciszek Radca z Dobrosławic — Bibikow Pułkownik Adjuant J. C. M. W. X. Michała z Petersburga.

WYJECHALI (dnia 29 i 30 Grudnia). Podowski Antoni Referendarz do Siedlec — Załaski Joachim Hrabia do Wodyni — Moszczyński Józef Hrabia do Drybusa — Gehrl Matywie Kapitan do Skierniewic — Radziwiłowa Teofila Xiężna do Nieświeża — Sadowski Wojciech Mecenas do Racibor.

z Wiednia 20 Grudnia

— Jego C. K. M. raczył iak najłaskawiej udzielić pozwolenie Radcy Nadwornemu i tłumaczowi Józefowi Kawalerowi Hammer przyjąć dyplomata mianując go członkiem Króleskiej Akademii Umiejętności w Kopenhadze, Azyatyckiego towarzystwa w Londynie, i Akademii ekonomicznej Florenckiej pod tytułem *dei Georgofili*.

— Pewien parasolnik otrzymał patent na poprawę parasolów, która ie zupełnie zabezpiecza od uszkodzenia wiatru; zaś Pan *Simonaire* na wynalezienie maszyny do strojenia, za pomocą której każdy może nastroić fortepiano.

z Frankfurtu 20 Grudnia.

— W Berlinie bardzo wiele osób zamiast rozesłania biletów na Nowy Rok składa summy którą dawniej na ten przedmiot wydawały, w Dyrekcji Instytutu ubogich. Z tego powodu też Dyrekcya obwieściła tego roku, iż kassa iey od 20 Grudnia w tym celu jest otwarta.

— Donoszą z Meklenburga co następuje: Poprawy w parnych maszynach, wynalezione przez naszego rodaka Dra *Alban* z Rostoku, znalazły w Londynie słusne poświadczenie. Dnia 20 Października, gdy publiczną robiono próbę z iego nowymi parnymi aparatami, wszyscy przytomni okazali swoje zadowolenie. Potrzeba do nich nierównie mniej palnego materiału, iak do maszyn dotychczasowych, i można bez narażenia się na żadne niebezpieczeństwo iego aparatem potrzebną ilość pary do najwyższej sprężystości doprowadzić.

— Dnia 9 Grudnia po południu kompania pontonierów w Augsburgu na załodze będąca, odbyła w obecności Jenerałów, całego korpusu oficerów i niezmiernego tłumu widzów, próbę nowego sposobu rzucania mostu na rzece i ta próba doskonale się powiodła. Podług téj nowéj metody nie potrzeba już pontonów zwyczaj-

nych którychli transport potrzebuie wiele czasu i rozwinięcia sił znacznych. Potrzeba tylko mieć dostateczną ilość zwyczajnych desek, gwoździ, płótna lub pakul; łoin, kilka kotwic i lin; każdy pułk może w krótkim przeciągu czasu rzucić most tego rodzaju łodziami należącemi do niego. W półtrzeciéj godziny 40 ludzi rzuciło most na rzece *Lech*, oddziały piechoty, jazdy i ciężkiéj artylleryi przeszły po nim, a tak iego użyteczność i gruntowność dowiedziona została.

z Monachium 18 Grudnia.

— W celu zmniejszenia wydatków krajowych, tudzież uczynienia administracyi prościęjszą, postanowił Król Jmć Bawarski nowe urządzenie Ministerystw i pewne zmiany w zakresie ich działania. Będzie iak dotąd pięć Ministerstw: 1) Ministerstwo domu i interessów Zagranicznych; 2) Sprawiedliwości; 3) Spraw Wewnętrznych; 4) Skarbu; 5) Woyny. Każde z nich składać się ma na przyszłość z Ministra kierującego Wydziałem i z pewny liczbę Radców ministeryalnych; z Sekretarza Jeneralnego, iednego archiwisty (wyjąwszy atoli Ministerstwo domu i interessów Zagranicznych) i dostateczny liczbę Registrarów, tudzież z mianować się mających przez Króla Officialistów, Sekretarzy tajnych, expedyentów, buchhalterów i rachmistrzów, z dwóch kancellistów, z mianować się mających murgrabiów i woźnych. Jeden Minister może mieć powierzony kierunek kilku Wydziałów nie nabywając przez to prawa do podwyższenia pensyi Archiwiste i Registrarów Król sam mianować będzie; muszą oni na przyszłość mieć świadectwa z ukończonych nauk w Uniwersytecie, i pierwéj iakikolwiek stanowczy urząd w tém samym Ministerystwie piastować. Pensya Ministra Prezydującego w Wydziale, oznaczona na 6000 zł. r. lecz dodane będzie miał w skutek Postanowienia Króleskiego z dnia 26 Października r. b. extraordinary które 6,000 zł. przechodzić nie mogą. Dla Ministra domu i interessów Zagranicznych przeznaczona będzie prócz tego pensya stołowa. Liczba Radców Ministeryalnych jest następująca: Dla Ministerstwa domu i interessów Zagranicznych 2; Sprawiedliwości 2; dla Spraw Wewnętrznych 2; dla Skarbu 6. Nadto przydany będzie do Ministerstwa domu i interessów Zagranicznych, ieden Dozorca Archiwum Państwa, i jeden Herald Państwa; do Ministerstwa Sprawiedliwości, aż do ukończenia nowego Kodexu, dodany będzie ieden Radca Ministeryalny i ieden z dotychczasowych członków mianować się mający Sekretarz; do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, ieden Radca lekarski i potrzebna ilość budowniczych; do Ministerstwa Skarbu Nadinspektor lasów, któremu poddani będą dwaj obrońcy skarbowi. Dla dopełnienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, urządzona będzie osobna Sekcya do Spraw Religijnych, Oświecenia Publicznego i Administracyi funduszów obudwu tym celom przeznaczonych, którym Postanowienie osobne wskaże skład, zakres działania i formę. Ministrowie zajmować się będą tylko kierunkiem ogólnym spraw im poruczonych, lecz szczegóły zostawią władzom podległym. Każde Ministerystwo rozporządzać może bezpośrednio summami etatem na potrzeby iego wskazanemi. W tym celu

Ministerystwo Skarbu znassygnuie do kasz właściwych wypłatę z etatu dla każdego Ministerstwa przypadających summ, oznaczając termin wypłaty, szczegółowy zaś podział każde Ministerstwo samo sobie uskuteczni bez dalszego wdawania się skarbu. Główne etaty stanowiące będą na konferencyi Ministrów, pod zatwierdzeniem Króleskiem, i według tego oznaczony będzie kredyt każdego Ministerstwa w różnych kassach Państwa. Dyrekcya Poczty dotąd pod kierunkiem Ministerstwa domu będąca, należeć będzie na przyszłość do Ministerstwa Skarbu, podobnie przyłączone będzie do rzeczzonego Ministerstwa Archiwum lenne; natomiast do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych należą odtąd Dyrekcya dróg i mostów. — Ministerstwo Woyny mieć będzie dozór nad Sądami wojennymi, z ścisłym dopilnowaniem ustawy Konstytucyjnej. — Buchhalteryja Skarbu, tudzież główna Buchhalteryja lasów z dniem 31 Marca rozwiązana zostanie.

Wiadomości z Grecyi.

— Z *Chesne* 20 Października Grecy powracają do Scio, a miasto nieznacznie naprawia się i odbudowuje. Wyspa przychodzi do pomyślnego stanu. Z Grekami obchodzą się z takim względem Turcy iak tutaj. Codziennie z naszego miasta odpływają do téj wyspy statki tureckie niekiedy nawet z trzodami. Małe statki uzbrojone ze Scio bronią kanału ile mogą.

Zbiór jagód winnych był obfity w téj okolicy, lecz w ogólności gatunek owocu nie jest dobry.

Od czasu zaprowadzenia straży między tém miastem a Klazomenem drogi są zupełnie bezpieczne.

— Z *Kani* 29 Września — Zbiór oliwek był przepyszny lecz sprzeciwiają się wieśniakom nagłe napady awanturników greckich wyrzuconych z Morei którzy bez przytulku rozpaczą powodowani opanowali wyspę *Carabusa*. Stamtąd to mistykami swoimi ładują na wyspę i posuwają się wewnątrz w nadziei rabunku. Ci nędznicy chcieli lecz napróżno poburzyć Greków z Kandyi, zaledwie kilku łotrów przyłączyło się do nich; awanturników tych było 700 do 800. Mustafa Bey, naczelnik wojsk egipskich, wyszedł z Kandyi na czele 2000 ludzi dla ich zniszczenia, lecz zawiódł się w nadzieiach, ponieważ te włóczęgi nie biją się. Przydatni są iedynie do wykonywania rzemiosła rozbójników kiedy mogą. Jakoż tego tylko mógł dokazać Mustafa Bey że ścigał ich uciekających i rozproszył, lecz bardzo mało ich zabił. Wielu z nich schroniło się na szczyty gór skąd uderzają na Turków gdy ich odosobnionych zobaczą. Co więcej, w takowym przypadku obdzierają bez różnicy Turków i Greków, a nawet Franków. Niedawno Kapitan maltański udając się do Kandyi wpadł w ich ręce, został skradziony a a nawet z odzieży obdarty. Złożył świadectwo że ocalenie swoje winien był okazywaniu się Turków na których widok złożył się w góry uciekli. Czekamy na przybycie wojsk albańskich które będą umiały doścignąć ich w lasach obranych za siedlisko. (*Dz. Frk.*)

z Madrytu 5 Grudnia.

— Dzisiejsza *Gazeta* urzędownie oświadcza, że przypisana Nuncyuszowi Papieżkiemu nota, która we względzie Inkwizycy Gabinetowi Hiszpańskiemu podana być miała, jest zmyśloną.

— Odebrano wiadomości w Gibraltarze, iż dwie prowincje nowéj Hiszpanii *Puebla de los Angeles* i *Quadalajara* zbuntowały się przeciw rządowi Mehikańskiemu i oświadczyły się za Hiszpanią.

— Prezenta ślubne które królowa hiszpańska przeznaczyła swojej macosze, Xięźnie Maxymilianowéj, zabrali złodzieje o kilka mil od Madrytu.

— W Nocy z 3 na 4 wielu aresztowanych z gwardyi Króleskiej z których jeden skazany był na śmierć, inni na galery, uciekło z więzienia. Czterech z nich poszło rzucić się do nóg Króla, błagając go o jego łaskawość. Aż dotąd niewiadomo jaki jest skutek tego kroku.

— Przed kilku miesiącami zległa w Barcelлонie jedna kobieta niezłym dziecięciem, które podług zdania tamtejszego lekarskiego fakultetu 9 lat miało zostawać w łonie swojej matki. Ta kobieta wydała niedawno na świat kilkoro już dzieci.

z Londynu 14 Grudnia

— Dnia 12 Grudnia ogłoszono upadek wielkiego banku Piotra Thornton i współników, jednego z największych w Londynie, który był agentem 47 banków z prowincyi. Ten sam dom niedawno zyskał za zaręczeniem wsparcie od banku 300,000 f. st. Zły skutek a nawet i nadużycia, jakie na chwilę po tym upadku ziawiły się w giełdzie, trudne są do opisanja, choć dowiedziano się zaraz iż deficit nie wynosi wyżej nad 200,000 f. St. Nadeszły także doniesienia z prowincyi o bankructwie kilku banków. Dnia 13 Grudnia przestał płacić bank. PP. Burgess i Williams mający połączenie z 17 bankami z prowincyi, podobnie i bank P. Claude Scott William i współników; ten atoli ostatni spodziewa się z pewnością, iż w Sobotę na nowo wypłaty swoje rozpocznie. Brak pieniędzy bez porównania większy niż był r. 1797 i 1815. Bank powziął zamiar który powszechną zyskał pochwałę, diskonto swoje z 4. pro. na 5. podwyższyć, wydane będą oraz pojedyncze pozwolenia w znaczny bardzo summie do przenoszenia na Konsolidowane lubo te już dawno zamknięte. Xięgarnia Whittaker przestała płacić, lecz podobno 70,000 f. St. przewyżki wykazuje. Dziś rano przestały płacić domy bankowe Everett Walker i Wsp. i Syker Snaith i Wsp. — *Kuryer* spodziewa się iż to właśnie punkt najwyższego przesilenia. Lord Maior wezwał niektórych bankierów i kupców na zgromadzenie ale tylko prywatne o godzinie 2 do Mansion-House dla nagłych interesów. Rozesłano nie spełna sto biletów; *Kuryer* wyszedł o 4 godzinie w drugim wydaniu, a o 5. w trzecim, w celu umieszczenia raportu ze zgromadzenia w Mansion-House, gdzie się zebrał PP. Robinson, Alexander Baring, Irving i wielu innych. Nakoniec ułożono iednogodnie przez P. Baring podaną a przez P. Jroing popartą rezolucyą w 6 artykułach, która utwierdza zupełną ufność w środkach przez bank przedsięwziętych i ustala kredyt powszechny; zostawiono ją w Mansion-House w celu przymownia podpisów.

— Dnia 31 b. m. wyjdzie tu pierwszy tom Encyklopedyi pod tytułem «*London-Encyclopaedia*» z 260 rycinami i 40 mapami; składać się będzie z 40 tomów ka-

zdy 384 stronnic. Całe dzieło ukończone zostanie 1 Lipca 1829 r. a kosztować ma 16 f. St. (654 zł. pol.)

— Sąd kanclerski w Anglii jest w téj chwili zajęty sprawą, podobną do tych które przyprowadziły teatr Wodewillu do tak smutnego stanu w jakim dzisiaj zostaje. Powstały spory między kilką akcyonaryuszami teatru Covent-Garden o rodzaj dzieł mających być tamże wystawianemi i o użycie codziennych dochodów; iedni chcą aby grano arlekinady utrzymując że tylko takimi sztukami tłum zwabić można i że Szekspir zawsze Arlekinowi ustąpić musi; inni mówią że ten rodzaj niezgodny jest z powagą teatru; i w téj kwestyi ma rozstrzygnąć Lord Kanclerz.

Kanclerz wyznał że w téj materyi nie potrafi weale stanowić, że nie zna się na tém co może przyłożyć się do pomnożenia dochodów teatru ani też na talentach aktorów, tancerzy i tancerek; że jeżeli wda się w podobne szczegóły możnaby to uważać za nowy rodzaj rozrywki teatralnej i nazwać ją farsą Kanclerza; że wszystko co teraz oświadczyć może jest to, że takowe spory zgubne są dla teatrów czego dowodem jest przykład Pana Grant który musiał sprzedać swój teatr (*Englisch opera house*); że wszystkie teatra prócz opery włoskiej stawały przed nim ze swoimi sporami i że zawsze uznawał że takie sprawy nie mogą się pomyślnie zakończyć przez sąd, lecz tylko przez kompromis. Odłożył więc sprawę na dni kilka spodziewając się że tymczasem zgoda nastąpi między stronami.

— Gazety z Madras donoszą iż Cesarz Birmański udał się do Cesarza Chińskiego prosząc o pośrednictwo między nim a Anglią. Mówią że Chińczycy mają zamiar wysłać poselstwo do Kalkutty w celu rozpoczęcia układów o pokój; lecz ieden z Dzienników mniema iż to jest bajka. Zdaje się pewniejszą rzeczą że Syamczycy mimo swych obietnic, łączą się z Birmanami.

— W Bostonie umarł Senator Gray. Był iednym z najbogatszych kupców tamtejszych okolic, miał zawsze na morzu jakie 50 okrętów, i do 800 maytków w ciągłej służbie swojej.

— *Kuryer* londyński ogłosił następujący artykuł.

Walka w Grecyi małe już obudza nadzieie, a jeżeli ostatnie wypadki przybrały okrutniejszy i dziksz charakter, przyczynę tego przypisywać należy raczej rozpacz a niżeli zapałowi i heroizmowi ludu. Publiczność angielska zwiędzoną została względem obecnego stanu interesów greckich przez rapporta pozbawione wiarygodności, umieszczone w naszych gazetach; tak więc jedynie znaleźć można prawdę w dziennikach podróżnych którzy należeli czynnie do téj walki. Przeto z niecierpliwością oczekujemy dziennika P. James Emerson którego wydanie ogłaszają, iako też dzienników hrabiego Pechio i Kapitana Humphreys. Zapewniają że obrazy i anegdoty o wodzach greckich zebrane przez Pana Emerson są skrócone mistrzowską ręką. Maluje koleją z niepospolitą mocą i szybkością, piękności położenia kraju i charakter iego mieszkańców, talenta wojenne Egipcyan w porównaniu z Turkami, usiłowanie morderstwa uczynione na osobie P. Trelawney w iaskini Ulissessa na górze Parnassu, sposób jakim Klestowie i Gueril-

lasowie prowadzą wojnę w górach i na dzikich i skalistych wyspach, nareszcie walki na morzu między Grekami i ich nieprzyjaciółmi. Pan Emerson czynnie należał tego roku do kilku bitew. Jego dziennik niezwłocznie będzie wydany tak iako go na miejscu napisał i zapewniają że łączą wszystkie zajęcia i powab romansu.

z Paryża 18 Grudnia.

— W Dzienniku *Gwiazda* z dnia 14 Grudnia czytamy następujący ważny artykuł: «Cztery Gazety, które pragną mieć dla siebie iedynie wolność druku, iako to: Dziennik Sporów, *Konstytucjonista*, *Courrier* i *Gazeta dzienna*, przepisują J. K. Mości zmianę w administracyi. Ministerjum, na które biją, utrzymało się pierwsze przy nieograniczonej wolności druku, i bez wątpienia ta okoliczność jest iednym z powodów do wściekłości téj nowéj potęgi, która ministrów chce mianować i zrucać. Czyli te 4 gazety osiągną cel zamierzony lub nie? jest to teraz zagadka do rozwiązania. Władza Króleska otrzymała aż dotąd nad nimi zwycięztwo. Lecz czyliż nakoniec nieograniczona wolność druku nie zwycięży? Podobne zwycięztwo sprawi, możemy to naprzód powiedzieć, najważniejsze skutki dla samegoż druku. Trzeba sobie przypomnieć, że przed czterema laty (1821, 14 Grudnia) terazniejsze ministeryum weszło właśnie w swoje obowiązki.

— Liczba obrachowanych do dnia 13 b. m. wynagrodzeń emigrantów wynosiła 1,585 z kapitałem około 76,577,652 fr.

— Onegdaj zgromadził się Sąd Policyi Poprawczej i Wydział skarżący dla wysłuchania raportu Pana Bellart w sprawie przed rokiem rozpoczętej przeciw *Ouvrardowi* i Intendentowi *Sicard*. Potrzeba będzie kilku Sessy na załatwienie téj sprawy.

— Donoszą z wyższego Renu pod dniem 8 Grudnia co następuje: Dnia wczorayszego wyjechało wiele osób z naszej okolicy do Strasburgu, aby znajdować się na processyach od niejakiego czasu odbywających się, i na postawieniu wielkiego Krzyża na placu Münster, w pobliskości króleskiego pałacu, w którym i biskup przemieszkiwa. Przy tym obrzędzie, misyonarze pod wodzą X. *Rauvan* będący, po raz pierwszy w Strasburgu, miewali kazania pokutne; po sześciotygodniowéj pracy ukończyli swe apostołskie zatrudnienia.

— Dziewięcioro dzieci z których najstarsze nie ma jeszcze lat 14stu utworzyło między sobą szkołę nauczania wzajemnego, w rodzaju który lubo nie jest nowym, zawsze iednak sciągnął na siebie zemstę publiczną i podniecał czuność urzędników. Ci mali występni zaczęli od kradzieży owoców, cukru, które dzielili między siebie i ubiegali się o pierwszeństwo w zręczności; potem kradli noże, tabakierki i wszystko co tylko mogli porwać ze straganów i kramów. Przez nauczanie wzajemne ich edukacya była nazbyt prędka i nareszcie przyszli do tego, że kradli wszystkie rzeczy, chustki, suknie i t. d.

Każdy rodzaj chociażby najgorszy znajduje przychwalaczy i zachęty. Uczniowie ci wzbudzili uczucie iednego tandeciarza, który za bezcen kupował od nich owoce ich kradzieży.

Cała ta banda małych flutów stanęła razem z tandeciarzem przed Sądem policyi poprawczej, wyznali swoje błędy i widziano z niejakim zadowoleniem że nie są ostatecznie zepsuci.

Zważając na ich wiek, a zwłaszcza na okazanie żalu, trybunał oddał je rodzicom wzywając tychże aby moralniejszą a zwłaszcza religijniejszą edukacyą dawali swoim dzieciom.